

تورکمن لر و ایران اینقیلابی

شمسی حسابی بیلن 1357 نجی بیلينگ 22 نجی بهمن آينئگ ديمه ک 1979 نجی بیلينگ 10 نجی فوريه گونى ايرانئگ تاريخيندا و ایران تورکمنلرينىڭ دورموشىندا اولى اوزگە رىشكىلر بولماقا چە مە لندى. 24 ئىل موندان اوزال يورت تولقۇنئپ ايقابلى اويدىگە ياردى.

اساسى قانون

بو اوزگەرىشكىلر تورکمنلرنىڭ دورموشىندا اولى تاثير قويوب حاضيركى زامانا چىلى دوام اديار. تازە دوران اساسى قانوندا شول زامانىيگ تاثيرنده ايکى ماده (15 و 19) يورىته خالقلار اوچىن يرلە شىدىرىلىپدى. يونە ولین مرکزى حكىم 24 يىلدا هىچ بىر زامان قانون بويونچا ماليم بولان حاق حقوقلارى بر مە دى و اينها 24 يىل ایران اینقیلابىندا سونگ يورتىدە آزىزىدا ياشايىان ملت لرىنىڭ ايسە گله رى شول اونكى سى يالى يرىنه يتمانى گلىيار. موخامىد خاتمى پىزىنەتلىك (جمهور باشلىغا) سايلاناندا ایران تورکمن لرى اساسى قانون بويونچا بە له نەن حاق حقوقلارمىزا يېرسىپ اونگا سس بىرى لر و خاتمىنە پىزىنەتلىك سايلا迪لار. اول حكىم باشينا گلندە قانون چىلىقى، مەدىنتىلىكى و عادلاتلىقى بىر دولت قورماغا واعدا بىرى.

تركمىنچى استانى

ايىها بىرنجى پىزىنەتلىك دورده يورتىدە تورکمن روشنفکرلرنىڭ يورىته توركمىنچى استانى دىلى دورە مە لى استانئنگ ماصلاحاتىنا اچرى ايشلەر وزارتى (وزارت كشور) و ایران مجلسىسى قارشى دورىيپ توركمىنچى خراسان و گلستان استان لارنىڭ آراسىندا پولىپ و اونونكى يرىنه گلستان گلستان استانى دوردىپ رسميلاشىدى. تازە دوران ياغدايدا تورکمن لرە ایران مجلسىسینە و كىيل سايلاپ اىبرىمە گ غىنلاشدى و تورکمن اىلاتتنىگ سسى (راى) پولنىپ يە تە رلى بولمانى پارس شهرلردهن بە له نەن و كىيل لر تورکمنلرنىڭ طاراپىندا مجلسىسە سايلاندىلار. حاضيركى ياغدايدا ایران مجلسىسینە دىنگە **ايى تورکمن و كىيل** (تورکمن اىلاتتنىگ سانى بويونچا 7 و كىيل بولمالى) بار يونە ولین ملى حاق حقوقى حاقيىدا او لار بىر آغىز سوز دىمانى گلىيارلار. اگر ایران مجلسىسینە كورد فراكسيونى ایران دولتىندا اساسى قانون بويونچا اوز حاق حقوقلارىنى طالاب ادسه لر تورکمنلار اونى دئم يار لار.

2 نجى خردادلار و كنسرواتيو گويچ لر

رفرم (اصلاحات) زامانئندا تورکمن دىلييندە نشريه لرنگ چاپ بولماغانى اور صغات بىريلمه يار. ديمه ک خالقلار انوبات يە تە ندە رفرماچىلار و كنسرواتيو گويچلر بىلە ليكە بىر سياسات توتيار لار. تازە بىرلىيان خابار لارا گورا ایران مجلسىنئنگ قارارى بويونچا خالقلارنىڭ ادبىياتى و خالقلارىنىڭ قورا مالارنا اور صغات بىرمه گئنئنگ چارە لرى گورىلىيار. ایرانىنگ قونغىشى يورتلىرىنده تازە دوريان اوزگەرىشكىلە رە گورا ایران رژىيمى ايندى بىر آز خلقىلارا ممكىن چىلىك بىرماگە سىنانشىماقى ممكىن:

ایران عاراپلارى مىثال اوچىن اوزباشداق **الوفاق** حزبى خوزستان دا دورتدىلر. بو قوراما ایران عاراپلارىنىڭ باحبيدىنى قورايان.

کوردلر و ينه ده آذرلر ده اوز قوراما لارنى دوراتمه گ اوچىن اچرى ايشلر وزار اتا
(وزارت كشور) يوزله نئپ ديرلر.

بو حركت اگر دوام تاپسا اوnda توركمىن لرده او لار بىلە ن بىر خاطاردا اوغرامالى
بولارلار. يونه ولين بو مسئله نگ جىدى ليگنى زامانا و يورتىدە گچيان پروسە گوركە زىپ
بىلە ر دىيپ آيدىليار.